

MEMO / 27 Νοεμβρίου 2012

Φως στον σκοτεινό αριθμό των εγκλημάτων μίσους που δεν καταγγέλλονται στην ΕΕ

Δύο νέες εκθέσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) καταδεικνύουν την έκταση του προβλήματος των εγκλημάτων μίσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η έκθεση με τίτλο «Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights» [Καθιστώντας ορατά τα εγκλήματα μίσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η αναγνώριση των δικαιωμάτων των θυμάτων] επικεντρώνεται στα δικαιώματα των θυμάτων, υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μέσω συγκριτικής επισκόπησης των μηχανισμών συλλογής επίσημων στοιχείων των 27 κρατών μελών της ΕΕ, η έκθεση αναδεικνύει τις ουσιώδεις διαφορές στα δεδομένα που συλλέγονται από χώρα σε χώρα, καθώς και τις αποκλίνουσες προσεγγίσεις του ποινικού δικαίου στα εγκλήματα μίσους. Καταγράφει επίσης τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη κατά τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους και την παραπομπή των δραστών στη δικαιοσύνη, ώστε να παρέχεται έννομη προστασία στα θύματα.

Η έκθεση αυτή συμπληρώνει την έκθεση στο πλαίσιο της έρευνας EU-MIDIS «Data in Focus 6: minorities as victims of crime» [Εστίαση στα δεδομένα 6: Οι μειονότητες ως θύματα εγκληματικών ενεργειών]. Η EU-MIDIS είναι η πρώτη έρευνα η οποία μελετά ειδικά ομάδες εθνοτικών μειονοτήτων και μεταναστών και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. Στην εν λόγω έκθεση, που είναι η τελευταία στο πλαίσιο της EU-MIDIS, παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με το κατά πόσον οι ερωτηθέντες έπασαν θύματα πέντε ειδών εγκλήματος, από κλοπή έως σοβαρή παρενόχληση, και τις εμπειρίες τους. Τα στοιχεία φανερώνουν ποιες ομάδες εθνοτικών μειονοτήτων και μεταναστών κινδυνεύουν περισσότερο από ρατσιστικά εγκλήματα, το ποσοστό των θυμάτων που καταγγέλλουν περιστατικά και τους λόγους για τους οποίους δεν προβαίνουν σε καταγγελία.

Οι δύο εκθέσεις ρίχνουν φως από κοινού στον «σκοτεινό αριθμό» των εγκλημάτων μίσους. Η μεν έκθεση «Καθιστώντας ορατά τα εγκλήματα μίσους» καταδεικνύει τα σημαντικά κενά των εθνικών μεθόδων συλλογής δεδομένων, που έχουν ως αποτέλεσμα μια στρεβλή εικόνα της κλίμακας των εγκλημάτων μίσους στα κράτη μέλη, η δε «Εστίαση στα δεδομένα» αποκαλύπτει την έκταση στην οποία τα μέλη των μειονοτικών ομάδων θεωρούν ότι είναι θύματα εγκλημάτων με ρατσιστικά κίνητρα. Το γεγονός αυτό, όπως και το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός των εγκληματικών αυτών ενεργειών δεν καταγγέλλονται, δείχνει ότι οι χώρες πρέπει να βελτιώσουν την ταξινόμηση και τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους και να καταβάλουν προσπάθεια να αυξήσουν την εμπιστοσύνη προς τις αρχές επιβολής του νόμου.

Τα ευρήματα αμφότερων των εκθέσεων υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, τις προσπάθειες των κρατών μελών για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιου 2008/913/ΔΕΥ για τον ρατσισμό και την ξενοφοβία, η επανεξέταση της οποίας θα γίνει τον Νοέμβριο 2013. Η απόφαση-πλαίσιο ορίζει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο ώστε να διασφαλίζεται ότι τα εγκλήματα με ρατσιστικά ή ξενοφοβικά κίνητρα τιμωρούνται αυστηρότερα από άλλα. Η απόφαση-

πλαίσιο έχει μεταφερθεί στην έννομη τάξη όλων των κρατών μελών, πλην Βελγίου, Ελλάδας και Εσθονίας.

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μεταξύ των 27 κρατών μελών της ΕΕ παρατηρούνται διαφορές όσον αφορά τα στοιχεία που καταγράφουν και δημοσιεύουν σχετικά με τα εγκλήματα μίσους, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα κενά στη συλλογή δεδομένων για την ΕΕ συνολικά (Πίνακας 1). Αυτό σημαίνει ότι τα επίσημα στοιχεία για τα εγκλήματα μίσους συχνά δεν αποτυπώνουν την πραγματική κατάσταση.

Πίνακας 1: Επίσημα στοιχεία σχετικά με τα εγκλήματα μίσους που δημοσιεύθηκαν το 2010 ανά κίνητρο και κράτος μέλος

Κράτος μέλος της ΕΕ	Ρατσισμός / ξενοφοβία	Αντισιμιτισμός	Σεξουαλικός προσανατολισμός	Εξτρεμισμός	Θρησκευτική μισαλλοδοξία	Ισλαμοφοβία	Προκατάληψη απέναντι στους Ρομά	Αναπηρία	Ταυτότητα φύλου	Άλλο / απροσδιόριστο
AT	✓ 64	✓ 27		✓ 335		✓ 8				✓ 146
BE	✓ 924	✓ 2	✓ 58							✓ 49
BG	✓ ο.Α.									✓ ο.Α.
CY	✓ 32									
CZ	✓ 226	✓ 28		✓ 252			✓ ο.Α.			
DE	✓ 285	✓ 1 166		✓ 20 811						
DK	✓ 62		✓ 30		✓ 10					✓ 37
EE										✓ 86
EL	✓ ο.Α.									
ES	✓ ο.Α.		✓ ο.Α.							
FI	✓ 741	✓ 4	✓ 43		✓ 52	✓ 15		✓ 20	✓ 5	
FR	✓ 886	✓ 466		✓ 127		✓ 100				
HU	✓ ο.Α.									✓ ο.Α.
IE	✓ 122	✓ 12								
IT	✓ ο.Α.									✓ ο.Α.
LT	✓ ο.Α.	✓ ο.Α.								✓ ο.Α.
LU	✓ 24									✓ ο.Α.
LV	✓ ο.Α.									✓ ο.Α.
MT	✓ ο.Α.									
NL	✓ 1 168	✓ 286	✓ 660	✓ 139	✓ 108	✓ 93	✓ 4	✓ 7	✓ 17	✓ 668
PL	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓

	ο.Α.	ο.Α.	ο.Α.			ο.Α.	ο.Α.	ο.Α.		ο.Α.
PT	✓ ο.Α.									✓ ο.Α.
RO										
SE	✓ 3 786	✓ 161	✓ 770	✓ 444	✓ 552	✓ 272	✓ 145		✓ 31	✓ 818
SI	✓ ο.Α.				✓ ο.Α.					
SK	✓ 114			✓ 51						
UK	✓	✓	✓		✓			✓	✓	
H.B. - Αγγλία, Ουαλία & Βόρεια Ιρλανδία	31 486	488	4 883		2 007			1 569	357	
Σκωτία	4 513	448			693			50	14	

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

E: Τι σημαίνει έγκλημα μίσους;

A: Η βία, οι απειλές και άλλες αξιόποινες πράξεις με κίνητρο τον ρατσισμό, την ξενοφοβία, τη θρησκευτική μισαλλοδοξία ή την αναπηρία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου του προσώπου συνιστούν εγκλήματα μίσους. Αυτός, πάντως, δεν είναι ο επίσημος ορισμός, δεδομένου ότι κάθε κράτος μέλος έχει διαφορετική περιγραφή και μέσα αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους.

E: Ποιες ομάδες στοχοποιούνται κυρίως από τους δράστες εγκλημάτων μίσους στην ΕΕ;

A: Οι υπάρχοντες μηχανισμοί συλλογής δεδομένων στην ΕΕ δεν επιτρέπουν επί του παρόντος να προσδιορίσουμε με βεβαιότητα ποιες είναι οι ομάδες που στοχοποιούνται κυρίως από τους δράστες εγκλημάτων μίσους, διότι παρατηρούνται τεράστιες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ταξινόμηση και τη συλλογή δεδομένων (βλ. πίνακα 1). Στην πλειονότητα των κρατών μελών (25) καταγράφονται τα εγκλήματα με ρατσιστικά/ξενοφοβικά κίνητρα, ενώ ακολουθούν τα εγκλήματα με αντισημιτικά κίνητρα (12), τα εγκλήματα με κίνητρο τον σεξουαλικό προσανατολισμό του θύματος (8), τα εγκλήματα με εξτρεμιστικά κίνητρα (7), τα εγκλήματα με θρησκευτικά κίνητρα (6) και, τέλος, τα εγκλήματα με κίνητρο την ισλαμοφοβία ή την προκατάληψη εις βάρος των Μουσουλμάνων (6). Μόνον σε τέσσερα κράτη μέλη καταγράφονται επίσημα στοιχεία για εγκλήματα με κίνητρο την ταυτότητα φύλου του θύματος, την προκατάληψη απέναντι στους Ρομά ή στην αναπηρία.

Επισημαίνεται ότι το πρόσωπο δεν χρειάζεται απαραίτητα να έχει κάποιο από τα χαρακτηριστικά που του αποδίδονται για να πέσει θύμα εγκληματικής ενέργειας με κίνητρο τη μισαλλοδοξία ή τις προκαταλήψεις, αυτού δηλαδή που συχνά ονομάζεται «έγκλημα μίσους». Αρκεί και μόνον ο δράστης να θεωρεί ότι το θύμα έχει το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό για να υπαγορευθεί η επίθεση.

E: Τι αντίκτυπο έχουν τα εγκλήματα μίσους στα θύματα;

A: Τα θύματα των εγκλημάτων μίσους υφίστανται κακοποίηση για αυτό που θεωρείται ότι είναι. Έχει αποδειχθεί ότι το έγκλημα μίσους έχει ισχυρό αντίκτυπο στο θύμα, εν μέρει γιατί το θύμα αδυνατεί να το αποδώσει σε κακοτυχία, αντιθέτως αναγκάζεται να δεχθεί ότι στοχοποιείται η κοινωνική του ταυτότητα και ότι συνεχίζει να διατρέχει κίνδυνο επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης.

Η σημαντικότερη διαφορά που βιώνουν τα θύματα εγκλημάτων μίσους σε σύγκριση με τα θύματα άλλων εγκληματικών ενεργειών έγκειται στην ένταση του φόβου, των κρίσεων άγχους και του κλονισμού της αυτοπεποίθησης. Οι σωματικές βλάβες που προκαλεί η βία με κίνητρο την προκατάληψη συνήθως είναι λιγότερο σημαντικές από το ισχυρό αίσθημα προσβολής και εξευτελισμού που τις συνοδεύει.

Τα εγκλήματα μίσους δεν επηρεάζουν μόνον τα θύματα, αλλά και τα μέλη της οικογένειας και της ευρύτερης κοινότητάς τους. Ο φόβος μπορεί να είναι μεταδοτικός, λόγω της κοινής κοινωνικής ταυτότητας την οποία μοιράζονται τα μέλη της οικογένειας ή της ομάδας.

Η έκθεση του FRA «Καθιστώντας ορατά τα εγκλήματα μίσους στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η αναγνώριση των δικαιωμάτων των θυμάτων» διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2012_hate-crime_embargo.pdf

Η έκθεση του FRA «EU-MIDIS Εστίαση στα Δεδομένα 6: οι μειονότητες ως θύματα εγκληματικών ενεργειών» διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2012-eu-midis-dif6-embargo.pdf>

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε επικοινωνήστε με το FRA Media Team:

Email: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-642